

Zaaknummer : 01125004
Ons Kenmerk : ODH1376306
Datum : 01-09-2025

Beschikking

Omgevingswet - Flora- en fauna-activiteit

Onderwerp

Op 16 december 2024 hebben wij, namens BPD Ontwikkeling B.V., een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet. De aanvraag is ingediend voor de volgende vergunningplichtige handeling:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus (*Passer domesticus*) als bedoeld in artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving.

De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden aan de Laan van Adrichem 9B, 12A en 14 te De Lier. De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de periode 1 januari 2025 tot en met 31 december 2030.

Besluit

Wij besluiten:

- de aangevraagde omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit te **verlenen** aan BPD Ontwikkeling B.V.;
- de in het vervolg van deze beschikking opgenomen voorschriften te verbinden aan deze omgevingsvergunning;
- de onder “Relevante documenten” genoemde stukken onderdeel te laten zijn van deze omgevingsvergunning;
- dat deze omgevingsvergunning geldig is vanaf de dag na bekendmaking tot en met 31 december 2030.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

D.C.G. Ruseler, MSc
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Appendix

1. Appendix I Locaties aangetroffen nesten.
2. Appendix II Essentieel leefgebied
3. Appendix III Groencompensatie huismus.

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemeen

1. De vergunninghouder dient:
 - a. de start van de flora- en fauna-activiteit (waaronder ook het ongeschikt maken) uiterlijk twee weken van tevoren te melden;
 - b. het ecologisch werkprotocol bij de startmelding mee te sturen;
 - c. relevante wijzigingen in de uitvoering uiterlijk één maand van tevoren te melden. Het betreft wijzigingen die van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling van de aanvraag en/of de uitvoering van de voorgestelde mitigerende en/of compenserende maatregelen; en
 - d. de datum van beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week voor de beëindiging te melden.

Bovenstaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen, Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres toezichtnatuur@ozhz.nl onder vermelding van 'Flora- en fauna-activiteit'. De meldingen mogen schriftelijk of digitaal worden gedaan.

2. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de voorschriften in deze omgevingsvergunning, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in het rapport 'Activiteitenplan Laan van Adrichem 9B, 12A en 14 te De Lier' van 13 december 2024 en de gegevens 'Aanvullende vragen' van 19 mei 2025.
3. Indien één of meerdere in voorschrift 2 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit voor de betreffende soort(en) te worden getroffen. Deze maatregelen dienen, uiterlijk één maand voorafgaand aan de uitvoering ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd. De alternatieve maatregelen mogen na goedkeuring worden toegepast.
4. De vergunninghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel en eenieder die betrokken is bij de uitvoering van het project op de hoogte is van de voorschriften en maatregelen in deze omgevingsvergunning en dat ze toegepast worden.
5. De uitvoering van alle mitigerende en compenserende maatregelen dient te worden begeleid door een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de aangevraagde beschermde soorten.
6. Er dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a. de contactgegevens van de begeleidende ecologisch deskundige(n);
 - b. hoe omgegaan wordt met de voorwaarden zoals opgenomen in de voorschriften;
 - c. de locaties van de huidige verblijfplaatsen binnen het plangebied (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - d. een omschrijving en planning van de uit te voeren werkzaamheden;

¹ Een ecologisch deskundige is iemand die ecologisch advies geeft en/of werkzaamheden begeleidt op het gebied van leefgebieden en (beschermde) soorten. Deze persoon heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis, voortkomend uit of vergelijkbaar met een afgeronde mbo-, hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt Nederlandse ecologie. De ecologisch deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek uit te kunnen voeren en advies te kunnen geven. Deze persoon:

- (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van (beschermde) soorten;
- heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeks- en monitoringsmethoden;
- kan resultaten onderbouwd rapporteren en ecologische werkprotocollen uitwerken;
- kan anticiperen op en heeft voortschrijdend inzicht in het uitvoeren van ecologisch werk in de praktijk;
- kan specifieke ecologische maatregelen toepassen en begeleiden;
- kan aanvragen gericht op soortenbescherming opstellen of daarbij ondersteunen;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse natuurorganisaties, (semi)overheidsinstanties of een (ecologisch) adviesbureau dat bij voorkeur is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

- e. de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal); en
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt.
7. Er dient door de ecologisch deskundige een logboek te worden bijgehouden van de ecologische begeleiding. Hierin dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
- a. een verslag van de uitvoering en begeleiding van de mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief foto- en/of kaartmateriaal);
 - b. een overzicht van de uitgevoerde controles en de (weer)condities waaronder deze hebben plaatsgevonden; en
 - c. de ecologische onderbouwing van de vrijgave van het plangebied voor de start van de werkzaamheden.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een exemplaar van deze omgevingsvergunning, het ecologisch werkprotocol en het logboek op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
9. De voorzieningen dienen te worden gemeld via het registratieformulier verblijfsvoorzieningen op <https://eloket.odh.nl/verblijfsvoorzieningen>. Hiervoor geldt:
- a. voor tijdelijke voorzieningen: uiterlijk twee weken na de inwerkingtreding van deze vergunning; en
 - b. voor permanente voorzieningen: uiterlijk één week voor het plaatsen van de permanente voorzieningen.
10. De werkzaamheden mogen pas starten als tenminste een termijn van vier weken, na de inwerkingtreding van deze omgevingsvergunning, in acht is genomen. Een uitzondering hierop zijn de maatregelen voor het ongeschikt maken van de bebouwing, vastgelegd in voorschrift 11.

Soortspecifieke voorschriften

Ongeschikt maken

11. Voor het ongeschikt maken van de nestlocaties en het verwijderen van de groenstructuren van de huismus voorafgaand aan de werkzaamheden, gelden de volgende voorwaarden:
- a. het ongeschikt maken dient uitgevoerd te worden onder begeleiding van de ecologisch deskundige (voorschrift 4);
 - b. het ongeschikt maken dient te worden uitgevoerd buiten de kwetsbare broedperiode welke loopt van 1 maart tot en met 31 augustus en buiten koude perioden, gedefinieerd als perioden van vijf dagen met drie of meer dagen vorst;
 - c. indien sprake kan zijn van late vervolglegsels dient ook de maand september te worden ontzien, dit is ter beoordeling van de deskundige;
 - d. het ongeschikt maken van de nestlocaties dient te worden uitgevoerd door het verwijderen van de eerste drie rijen dakpannen of het plaatsen van weringsborstels of vogelschroot onder de eerste rij dakpannen, na expliciete vrijgave door de ecologisch deskundige;
 - e. de ecologisch deskundige dient van het ongeschikt maken verslag te doen in het ecologisch logboek (voorschrift 2);
 - f. in de broedperiode dient maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden een controlebezoek te worden uitgevoerd door de deskundige om de aanwezigheid van huismussen in de bebouwing uit te sluiten, alvorens het plangebied mag worden vrijgegeven voor het starten van de werkzaamheden;
 - g. direct voor aanvang van het verwijderen van de groenstructuren dient de deskundige een controle uit te voeren om vast te stellen dat er op dat moment geen huismussen in het groen aanwezig zijn. Indien deze hier wel foeragerend aanwezig zijn, mogen deze verjaagd worden. Het verjagen van foeragerende dieren is enkel toegestaan buiten de broedperiode;

- h. als de ecologisch deskundige op basis van het controlebezoek (sub g) concludeert dat er geen huismussen in de bebouwing aanwezig zijn, dan mag deze het plangebied vrijgeven voor het starten van de werkzaamheden.
- 12. Voor aanvang van het broedseizoen dienen tien tijdelijke voorzieningen voor de huismus te worden gerealiseerd. Dit betreft tien nestkasten van het type “Anton” van Bats & Birds, een ander geschikt type huismuskast, of eventueel gierwaluwkasten die ook door huismussen kunnen worden gebruikt. Deze voorzieningen moeten voldoen aan de eisen die zijn opgenomen in het meest actuele Kennisdocument huismus (BIJ12).
- 13. De tijdelijke en permanente voorzieningen moeten voor de huismus functioneel zijn voor de periode waarvoor deze worden ingezet. Hiertoe dienen voorzieningen minimaal één keer per jaar, tussen 1 februari en 1 maart, gecontroleerd te worden op functionaliteit en – indien nodig – op een zo kort mogelijke termijn hersteld te worden, waarbij het verstoren van aanwezige huismus dient te worden voorkomen.

Essentieel leefgebied

- 14. Minimaal drie maanden voorafgaand aan de realisatie van het nieuwe leefgebied voor de huismus dient een plan van aanpak ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Hierbij dient minimaal hetgeen wat verloren gaat gecompenseerd te worden in dezelfde of betere kwaliteit, faciliterend voor tenminste twaalf huismussen (namelijk tweemaal de zes huismusnesten die zijn aangetroffen in het plangebied). In dit plan van aanpak dient in ieder geval het volgende opgenomen te zijn:
 - a. een inrichtingsplan met daarbij één of meerdere tekeningen van de nieuwe situatie met hierin opgenomen de oppervlakten van de beplantingsvakken, de verschillende verticale begroeiing, bomen, struiken en andere plantensoorten, bedekkingsgraad en afstand van de gerealiseerde alternatieve verblijfplaatsen van de huismus;
 - b. een lijst met alle boom- en plantensoorten en leeftijd van de beplanting;
 - c. een beheerplan met een looptijd van minimaal vijf jaar vanaf realisatie van het nieuwe leefgebied, waarin beschreven staat hoe gewaarborgd wordt dat het leefgebied functioneel blijft, welk beheertype(n) wordt toegepast en hoe de uitvoering contractueel is vastgelegd;
 - d. een omschrijving van hoe de invulling van de groencompensatie voldoet aan de eisen die gesteld worden aan essentieel leefgebied in het meest actuele Kennisdocument Huismus (BIJ12);
 - e. de methode waarop het huidige groen vrij wordt gemaakt van huismus (verjaging direct voor aanvang snoei- en of verwijderen vegetatie) en de uitwijkmogelijkheden van de huismus op dit moment.
- 15. Het nieuw te realiseren leefgebied dient tenminste te voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - a. het nieuw leefgebied dient te bestaan uit volwassen bomen en struiken. Het is niet toegestaan om enkel bosplantsoen te planten, dit kan enkel als aanvulling op de volwassen bomen en struiken worden gebruikt;
 - b. de samenstelling van de beplanting dient te bestaan uit inheemse boom- en struiksoorten die bij voorkeur vruchtdragend en/of bloeiend zijn gecombineerd met boom- en struiksoorten die in de winter groen blijven;
 - c. de beplanting (volwassen bomen en struiken) dient met voorkeur op diverse locaties in groepsverband aangeplant te worden en voldoende dekking te bieden;
 - d. er dienen voldoende plekken voor stofbaden en drinkwater gerealiseerd te worden;
 - e. bovenstaand dient te worden gerealiseerd conform het meest actuele Kennisdocument Huismus (BIJ12).
- 16. Zowel de tijdelijke als de permanente alternatieve voorzieningen moeten functioneel zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. Hiervoor geldt dat:
 - a. de voorzieningen minimaal één keer per jaar gecontroleerd dienen te worden op functionaliteit;
 - b. indien nodig de functionaliteit van de voorziening hersteld wordt;

- c. het controleren op functionaliteit uitgevoerd dient te worden kort voorafgaand aan het broedseizoen van de huismus tussen 1 februari en 1 maart;
- d. de voorzieningen zich te allen tijde buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden;
- e. de tijdelijke voorzieningen pas verwijderd mogen worden wanneer de gewenningsperiode van drie maanden in acht is genomen en de permanente voorzieningen functioneel zijn. Deze verwijdering dient begeleid te worden door een ecologisch deskundige. Indien blijkt dat de tijdelijke voorziening in gebruik is genomen, mag deze uitsluitend verwijderd worden buiten de kwetsbare periode van de soort en nadat door de deskundige is vastgesteld dat de voorziening is verlaten.

17. Er dienen in de tijdelijke en permanente situatie minimaal tien voorzieningen gerealiseerd te worden die voldoen aan de voorwaarden zoals opgenomen in het meest recent geldende kennisdocument Huismus (BIJ12).

Aanwijzingen voor gebruik

- Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de soorten en flora- en fauna-activiteit die in dit besluit genoemd zijn en voor de werkzaamheden die conform de aanvraag uitgevoerd worden, voor zover in deze omgevingsvergunning zelf niet anders aangegeven is.
- Indien de vergunninghouder de onderhoudsverplichting van gerealiseerde maatregelen wenst over te dragen aan een derde, dan moet de vergunninghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen daarvan.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil overdragen, geldt op grond van artikel 5.37, tweede lid, van de Omgevingswet een informatieplicht. De huidige vergunninghouder dient ten minste vier weken voorafgaand aan de wijziging het bevoegd gezag hierover te informeren. Hierbij dienen de gegevens te worden verstrekt zoals genoemd in artikel 7.216 van de Omgevingsregeling.
- Indien de vergunninghouder deze omgevingsvergunning wil verlengen, dient tijdig en bij voorkeur zes maanden voorafgaand aan het aflopen van de geldigheids termijn een aanvraag te worden gedaan via het Omgevingsloket. De aanvraag dient te voldoen aan de indieningsvereisten.

Zorgplicht en ongewoon voorval

In de Omgevingswet zijn algemene zorgplichten opgenomen voor de fysieke leefomgeving. Voor alle van nature in het wild levende planten en dieren en hun leefgebied geldt daarnaast de specifieke zorgplicht zoals opgenomen in artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving. In het kader van de specifieke zorgplicht dient onder meer rekening gehouden te worden met broedgevallen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Ook dient u rekening te houden met het onverwijld melden van een ongewoon voorval als bedoeld in artikel 11.34 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Dit geldt als er tijdens de uitvoering van flora- en fauna-activiteiten een gebeurtenis plaatsvindt die direct gevolgen heeft voor de natuur. In dat geval dient u direct contact op te nemen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (voorschrift 1).

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 16 december 2024 hebben wij een aanvraag om omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit ontvangen als bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet (hierna: Ow). De aanvraag is ingediend namens BPD Ontwikkeling B.V. De aanvraag betreft het uitvoeren van sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden, gelegen aan de Laan van Adrichem 9B, 12A en 14 te De Lier met DSO-nummer 20241216 00659 000. De werkzaamheden stonden gepland te starten op 15 december 2024 en duren naar verwachting tot uiterlijk 31 december 2030. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de periode 1 januari 2025 tot en met 31 december 2030.

Relevante documenten

Bij de aanvraag zijn de volgende gegevens ingediend, die gebruikt zijn voor de inhoudelijke beoordeling:

- Het verzoek, DSO, 20241216 00659 000, 16 december 2024 (ODH12470470);
- Eco-effectscan Laan van Adrichem 9B De Lier, Aqua-terranova B.V., Rapportkenmerk: 23277/AQT301FF/MV, 27 december 2023 (ODH1247030);
- Eco-effectscan Laan van Adrichem 12A & 14 te De Lier, Aqua-terranova B.V., Rapportkenmerk: 22120/AQT301FF/BE, 7 september 2022 (ODH1247034);
- Soortgericht onderzoek Laan van Adrichem 9B, 12A en 14 te De Lier, Aqua-terranova B.V., Rapportkenmerk: 24049/AQT301FF/MA, 3 juni 2024 (ODH1247043);
- Activiteitenplan Laan van Adrichem 9B, 12A en 14 te De Lier, Aqua-terranova B.V., Rapportkenmerk: 24049/AQT302FF/MA, 13 december 2024 (ODH1247026);
- Aanvullende informatie, Aqua-terranova B.V., Rapportkenmerk: 24029/AQT201aFF/MA, 19 mei 2025 (ODH1392197);
- Aanvullende informatie, Aqua-terranova B.V., 22 juli 2025 (ODH1457372).

Procedure

Reguliere voorbereidingsprocedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 16.64 van de Omgevingswet (hierna: Ow) zijn toegepast op deze aanvraag. Overeenkomstig artikel 16.57 van de Ow is kennisgegeven van de aanvraag via www.officielebekendmakingen.nl.

Beslistermijn

Gelet op artikel 16.64, eerste lid, van de Ow is de termijn voor de afhandeling van de aanvraag acht weken. Met toepassing van artikel 16.64, tweede lid, van de Ow hebben wij deze termijn op 24 maart 2025 met zes weken verlengd.

Ontvankelijkheid

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. In de Omgevingsregeling zijn naast algemene ook specifieke indieningsvereisten opgenomen waar een aanvraag omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan dient te voldoen. Ook hebben wij getoetst of de aangeleverde gegevens voldoende zijn voor de voorbereiding van de beschikking en het inhoudelijk beoordelen van de aanvraag.

Doordat de aanvraag onvolledig was, is op 14 april 2025 verzocht de nog ontbrekende gegevens aan te leveren. Op 19 mei 2025 en 22 juli 2025 hebben wij de gevraagde gegevens ontvangen en is de behandeling van de aanvraag voortgezet.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoet aan de wettelijke indieningsvereisten en voldoende informatie bevat voor een inhoudelijke beoordeling van de gevolgen van de flora- en fauna-activiteit op de betrokken beschermde soort(en).

Bevoegd gezag

De flora- en fauna-activiteit wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 5.10, eerste lid, aanhef en onder e, van de Ow, artikel 11.24 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) en artikel 4.6, eerste lid, aanhef en onder e, van het Omgevingsbesluit zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Participatie

De opzet en uitkomsten van het participatieproces zijn op grond van artikel 7.4 van de Omgevingsregeling onderdeel van de aanvraag. Bij deze aanvraag heeft geen participatie plaatsgevonden.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Ow, waarin is opgenomen dat het verboden is om aangewezen flora- en fauna-activiteiten uit te voeren zonder omgevingsvergunning. In het Bal worden deze flora- en fauna-activiteiten benoemd en zijn de beschermingsregimes opgenomen voor inheemse planten en dieren. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Het tweede regime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. De aanvraag is tevens getoetst aan de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De omgevingsvergunning is aangevraagd voor de huismus, dit is een van nature in Nederland in het wild levende vogel welke beschermd is op grond van artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Paragraaf 11.2.2 van het Bal, met betrekking op de Vogelrichtlijn, bepaalt voor welke flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor vogels een omgevingsvergunning nodig is. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de omgevingsvergunning. Op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal geldt een verbod op het uitvoeren van flora- en fauna-activiteiten zonder omgevingsvergunning voor:

- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren, of het opzettelijk wegnemen van nesten van de huismus.

Op grond van artikel 8.74j, eerste lid, van het Bkl wordt een omgevingsvergunning slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing voor het verrichten van de activiteit bestaat;
- de activiteit nodig is omdat tenminste één van de belangen genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl aan de orde is; en
- de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Tot slot geldt voor alle inheemse soorten in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een omgevingsvergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

Beoordeling

Natuurwaardenonderzoek en vergunningplicht

BPD Ontwikkeling B.V. is voornemens om werkzaamheden uit te voeren in het plangebied gelegen aan Laan van Adrichem 9B, 12A en 14 te De Lier. Samengevat zijn de voorgenomen werkzaamheden als volgt:

- Het slopen van bestaande woonhuizen, schuren en kassen in de Havenbuurt;
- Het bouwen van een mix van grondgebonden woningen en appartementen, waaronder twee appartementengebouwen aan de oostzijde;
- Het aanleggen van een centraal groen-blauw woon- en speeleiland;
- Het integreren van bestaande en nieuwe watergangen in de waterstructuur, waaronder de sloot langs de Laan van Adrichem;
- Het koppelen van groenstructuren om klimaatvoordelen te realiseren, zoals het verminderen van hittestress en het opvangen van piekbuien;
- Het aanleggen van een nieuwe fietsroute op de plek van de huidige Laan van Adrichem;
- Het verbinden van deze fietsroute met de brug over de Lee en een schoollocatie;
- Het realiseren van één toegangsweg voor autoverkeer naar de Laan tussen Land en Tuin;
- Het aanleggen van een calamiteitenroute via de brug over de Lee.

Om te bepalen of sprake is van een vergunningplichtige flora- en fauna-activiteit heeft natuurwaardenonderzoek plaatsgevonden. In 2024 heeft nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van de huismus binnen het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd conform het Kennisdocument Huismus (2023). Daarmee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is en de functies van het plangebied voor de huismus voldoende in kaart zijn gebracht.

De huismus is in het plangebied aangetroffen. In het plangebied zijn vijf nestplaatsen aangetroffen. De nesten bevinden zich in de gevel onder de dakpannen van Laan van Adrichem 9B, waar drie nesten aanwezig zijn en in de gevel onder de dakpannen van Laan van Adrichem 12A, waar twee nesten aanwezig zijn. De locatie van de nestplaatsen is tevens weergegeven in Appendix I. Het groen in de tuinen dat aan de watergang in het plangebied is essentieel leefgebied van de huismus. Met de geplande werkzaamheden gaan deze nestplaatsen en ongeveer 500m² van het essentieel leefgebied verloren. Deze schadelijke handelingen zijn vergunningplichtig op grond van artikel 11.37, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bal.

Belangenonderbouwing

De omgevingsvergunning is aangevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl.

Het belang van de voorgenomen werkzaamheden is in de aanvraag toegelicht in het document 'activiteitenplan Laan van Adrichem 9B, 12A en 14 te De Lier'.

De herontwikkeling van De Havenbuurt in Molensloot-Oost vereist een ophoging van het maaiveld om te voldoen aan de droogleggings- en waterveiligheidseisen van het Hoogheemraadschap van Delfland en de gemeente Westland. Deze eisen zijn gebaseerd op een verwachte stijging van het polderpeil van -1,85 m NAP naar -1,11 m NAP in 2050, mede als gevolg van klimaatverandering en bodemdaling. Uit het onderzoek van Waalpartners Civil Engineering ² (2024) blijkt dat ophoging een noodzakelijke voorwaarde vormt voor een veilige, klimaatbestendige herontwikkeling van het gebied.

² Waalpartners Civil Engineering. (2024, 13 juni). *Watertoets Havenbuurt Liermolen*. Opgesteld in opdracht van BPD. Geraadpleegd op 1 mei 2025

Zonder ophoging ontstaat het risico op structurele wateroverlast, met directe gevolgen voor de gezondheid en veiligheid van bewoners. Bestaande woningen, zoals aan de Laan van Adrichem, liggen aanzienlijk lager, zijn op staal gefundeerd en kunnen niet worden aangepast aan het nieuwe peilniveau. Behoud van deze woningen is daarom in strijd met het waterveiligheids- en klimaatadaptatiebeleid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de aan de aanvraag ten grondslag gelegde wettelijke belangen voldoende zijn onderbouwd om de negatieve effecten op de huismus, welke als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het doel van het project is de sloop van drie verouderde woningen en bijgebouwen aan de Laan van Adrichem in De Lier, om de Havenbuurt op te hoge zodat deze voldoet aan het waterveiligheids- en klimaatadaptatiebeleid. Dit draagt bij aan klimaatadaptatie, waterveiligheid en vergroening van de wijk. De probleemsituatie die hierdoor ontstaat, is dat bij de sloop verblijfplaatsen en leefgebied van een lokale huismuspopulatie (15–20 individuen) worden vernietigd. In de aanvraag is aangegeven welke alternatieven zijn overwogen en is een onderbouwing gegeven waarom deze alternatieven geen andere bevredigende oplossing zijn.

Locatie

Het project is locatiegebonden aangezien het gaat om het uitvoeren van sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden.

Inrichting en werkzaamheden

Voor dit project is geen alternatieve inrichting mogelijk vanwege de noodzaak om de Havenbuurt op te hogen en klimaatadaptief in te richten. Het ophogen van het plangebied vereist de sloop van de bestaande bebouwing, zodat er voldoende ruimte ontstaat om het gebied toekomstbestendig te maken. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke compenserende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de soort te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol.

Planning

Bij de planning van de werkzaamheden is rekening gehouden met de kwetsbare periode(n) van de huismus. Daarmee worden mitigerende maatregelen getroffen om effecten op de soort te verminderen.

Conclusie

Met de gekozen werkwijze, planning en periode van uitvoering, wordt schade aan de huismus zoveel mogelijk voorkomen. Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing aanwezig is.

Staat van instandhouding

Om een omgevingsvergunning te mogen verlenen, mag kortgezegd de staat van instandhouding van de aangevraagde beschermde soort(en) niet verslechteren. Onderdeel van deze toetsing is ook of er mogelijk sprake is van cumulatieve effecten.

De huismus komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen De Lier. De huismus heeft op landelijk niveau een matig ongunstige staat van instandhouding en is opgenomen op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels. Sinds 1990 is sprake van een sterke achteruitgang, vooral in de periode 1990–2000. De populatie is de laatste jaren stabiel, maar het eerdere verlies is nog niet hersteld. Regionaal, in het Westland, is het aanbod aan geschikt leefgebied beperkt door de glastuinbouw, waardoor huismussen vooral in dorpskernen voorkomen. In het plangebied aan de Laan van Adrichem te De Lier is een kleine, standvast populatie van circa 15–20 individuen aangetroffen, met vijf nestplaatsen en essentieel foerageergebied. Deze populatie profiteert van aanwezige nestgelegenheid en structuurrijk groen, waardoor de lokale staat van instandhouding als

gunstig wordt beoordeeld. De geplande werkzaamheden, specifiek het verwijderen en aanplanten van het essentieel leefgebied, worden gefaseerd uitgevoerd. Hierbij wordt het essentieel leefgebied in twee fases verwijderd en ter compensatie wordt een mussenhaag aangeplant, zodat de gunstige staat van instandhouding gewaarborgd blijft. Als gevolg van de werkzaamheden gaan vijf nesten van de huismus verloren.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de staat van instandhouding van de huismus tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in 'Activiteitenplan laan van Adrichem 9B, 12A en 14 te De Lier van 13 december 2024 en de gegevens 'Aanvullende vragen' van 19 mei 2025.

Huisumus

Als gevolg van de werkzaamheden gaan vijf nesten van de huismus verloren. Als alternatief zijn in december 2024 vijf nestkasten van het type "Anton" van Bats & Birds gerealiseerd aan de gevel van een schuur aan de Laan van Adrichem 7. In aanvulling worden zo snel mogelijk na vergunningverlening nog vijf voorzieningen geplaatst conform het Kennisdocument Huisumus, komend op tien alternatieve voorzieningen. De woning aan de Laan van Adrichem 7 is omringd door essentieel leefgebied. Dit essentieel leefgebied wordt deels verwijderd zoals weergegeven in appendix II. In de permanente situatie worden HMP2 type voorziening ingebouwd in de gevels van de nieuwbouw. Hiermee worden er gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Ter compensatie van het verlies aan essentieel leefgebied voor de huismus wordt in de buurt van de woning aan de Laan van Adrichem 7 een nieuw park van circa 900 m² aangelegd zoals weergegeven in appendix II. Dit park wordt ingericht met ruigte, meerstammige struiken en voedselrijke beplanting, dat voorziet in dekking, voedselbronnen en toegang tot water. Daarnaast blijft het bestaande groen rondom de woning behouden en wordt dit versterkt met aanvullende beplanting, zodat het functionele leefgebied van de huismus wordt verbeterd. Om te waarborgen dat er tijdens de werkzaamheden voldoende leefgebied beschikbaar blijft, wordt het laatste deel van het essentieel leefgebied behouden tot uiterlijk 31 december 2030. Aanvullend wordt in juli 2025 een extra leefgebied van circa 400 m² ingericht. Hier worden zeventig heesters aangeplant met een hoogte van 200 tot 250 cm, bestaande uit vijf soorten die geschikt zijn als schuil-, foerageer- en nestelgebied voor de huismus: *Crataegus monogyna*, *Viburnum opulus*, *Prunus spinosa*, *Euonymus europaeus* en *Corylus avellana* (elk 14 stuks). Deze aanplant vormt een volwaardig functioneel alternatief vóór de verwijdering van het bestaande leefgebied. In combinatie met het bestaande groen is er gedurende de hele uitvoeringsperiode meer dan 500 m² aan geschikt leefgebied beschikbaar. Hiermee wordt een 1:1-compensatie gerealiseerd, zonder tijdelijke achteruitgang in leefgebied voor de huismus.

Buiten de kwetsbare broedperiode worden de nesten ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat huismussen aanwezig zijn in het plangebied ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit wordt uitgevoerd door weringsborstels. Daarmee wordt voorkomen dat individuen worden verwond of gedood. De genoemde maatregelen worden getroffen conform de richtlijnen uit het meest actuele Kennisdocument Huisumus (BIJ12).

Cumulatie

Bij de toetsing van de effecten op de staat van instandhouding, hebben wij getoetst of er cumulatieve effecten kunnen optreden als gevolg van andere plannen of projecten die in de omgeving van het plangebied uitgevoerd (gaan) worden. Er zijn geen plannen of projecten in de omgeving bekend die gevolgen hebben voor dezelfde lokale populatie van de betrokken soort(en). Van negatieve cumulatieve effecten is geen sprake.

Voorschriften

In deze beschikking zijn algemene voorschriften opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de omgevingsvergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n). De voorgestelde maatregelen om de negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden zoveel mogelijk te mitigeren en te compenseren achten

wij in grote lijnen voldoende. Op een aantal onderdelen hebben wij de maatregelen aangescherpt in de specifieke voorschriften om de staat van instandhouding van de huismus te kunnen borgen. Hieronder lichten wij dit toe.

Ongeschikt maken

Om ervoor te zorgen dat er geen huismussen aanwezig zijn in het plangebied wanneer de werkzaamheden starten, is het van belang om de bebouwing op de juiste wijze en in de juiste periode ongeschikt te maken voor huismussen. Op deze wijze wordt voorkomen dat er huismussen in bebouwing aanwezig zijn tijdens het uitvoeren van werkzaamheden, en mogelijk gewond raken of gedood worden. Het belangrijkste hierbij is dat er ongeschikt wordt gemaakt op een moment dat de huismussen nog niet begonnen zijn met broeden. In de voorschriften hebben wij daarom opgenomen dat het ongeschikt maken dient plaats te vinden voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten het kwetsbare broedseizoen van de huismus dat loopt van 1 maart tot en met 31 augustus.

Huismusnesten zijn jaarrond beschermd. De winterperiode geldt als de minst kwetsbare periode, waardoor ongeschikt maken in deze periode de voorkeur heeft. Hier zijn echter ook uitzonderingen aan verbonden. Het is verboden om de nesten ongeschikt te maken gedurende koude perioden. Een koude periode is een periode van vijf opeenvolgende dagen met ten minste drie dagen (nacht-)vorst. Gedurende deze periode is het verboden om de nestplaatsen ongeschikt te maken om te voorkomen dat individuen in rust worden verstoord en tijdens slechte weersomstandigheden gedwongen zijn nieuwe rustlocaties te vinden. In een koud, nat voorjaar is het broedsucces lager. Bij een warm najaar en een hoger voedselaanbod is de kans op vervolglegels in september groter. Een ecologisch deskundige met expertise op het gebied van de huismus dient vast te stellen of sprake is van late vervolglegels. Indien dit het geval is, dient het ongeschikt maken te worden uitgesteld totdat de ecologisch deskundige het plangebied heeft vrijgegeven.

Het ongeschikt maken van de bebouwing voor de huismus dient te worden uitgevoerd door het verwijderen van de onderste drie rijen dakpannen of het plaatsen van weringsborstels. Dit moet onder begeleiding van een ecologisch deskundige plaatsvinden. Indien er nesten in gebruik zijn, dient het ongeschikt maken plaats te vinden nadat de vogels de nestlocaties uit eigen beweging hebben verlaten. De huismus is een opportunistische soort waardoor herkolonisatie van een gebouw mogelijk is. Huismussen kunnen bijvoorbeeld door onjuist bevestigde of verweerde weringsborstels toch invliegen of nadat de onderste drie rijen dakpannen zijn verwijderd, onder de vierde rij dakpannen kruipen. Daarom is het van belang dat de maatregelen waarmee ongeschikt gemaakt is, nog functioneel zijn vlak voor de uitvoering van de werkzaamheden en dat gecontroleerd wordt of huismussen de nestplaats(en) daadwerkelijk hebben verlaten. Maximaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden vindt een controle plaats door een ecologisch deskundige (voorschrift 4) om vast te stellen dat er op dat moment geen huismussen in de bebouwing verblijven. De ecologisch deskundige bepaalt wanneer de bebouwing vrijgegeven kan worden voor het starten van de werkzaamheden.

Om te voorkomen dat nestplaatsen van de huismus onnodig ongeschikt zijn gedurende het broedseizoen, dient gestart te worden met de werkzaamheden binnen zeven maanden na het ongeschikt maken.

Tijdelijke en permanente voorzieningen

De huismus is een semi koloniebroeder die bij voorkeur onder de onderste rij dakpannen of boven in de gevel broedt. Voor elke nestgelegenheid die verloren gaat, worden ten minste twee permanente alternatieve nestplaatsen gerealiseerd in de directe omgeving van de oorspronkelijke nestplaatsen. Wanneer niet volledig buiten het broedseizoen gewerkt kan worden, dienen er ten minste twee tijdelijke alternatieve voorzieningen per nestplaats gerealiseerd te worden. Dit opdat de huismussen ook in de tijdelijke situatie kunnen uitwijken en nestelen in de directe omgeving van de aangetroffen nestplaats. Nabijheid tot het oorspronkelijke nest is een belangrijke factor bij succesvolle bezetting van alternatieven. De alternatieve voorzieningen ten behoeve van de huismus dienen conform het meest actuele Kennisdocument Huismus (BIJ12) te worden gerealiseerd. Omdat de gekozen voorzieningen hier niet volledig aan voldoen worden er in aanvulling nog vijf tijdelijke nestkasten geplaatst

komend op een totaal van tien. Dit hebben wij vastgelegd in de voorschriften. Door het Kennisdocument te volgen wordt bereikt dat de oorspronkelijke situatie zoveel mogelijk wordt benaderd.

Essentieel leefgebied

Ten behoeve van het essentieel leefgebied wat verloren gaat dient minimaal dezelfde hoeveelheid aan groengebied te worden teruggeplaatst. Om de huismus voldoende essentieel leefgebied aan te bieden dient dit te bestaan uit drink en stofbad gelegenheden. Daarnaast dienen voldoende volwassen struiken en bomen te worden geplaatst. Om te garanderen dat het leefgebied het gehele jaar dekking kan bieden dient minimaal 50% van het gerealiseerde groen wintergroen te zijn, zodat ook in de winter wordt voorzien van voldoende groengebied. Daarnaast is het van belang dat het leefgebied voorziet in voedselgelegenheid door het plaatsen van vruchtdragende bomen of struiken. Het aandeel hiervan dient derhalve minimaal 50% te zijn. Aangezien de huismus een standvogel is die het hele jaar door bij haar nest blijft is een jaarronde voedselvoorziening van belang. Een beplantingsplan dient dus te bestaan uit soorten die in de lente, zomer, herfst en winter bloeien en zo insecten aantrekken die als voedingsbron dienen of vruchten of bessen of zaden dragen en vasthouden. Door de voorgenomen maatregelen, in combinatie met de aanscherping daarvan in de voorschriften en de beperkte omvang van het effect is het aannemelijk dat de huismus in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de voorgestelde maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken. De werkzaamheden leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de huismus.

Samenhangende besluiten

Bij deze beoordeling is uitsluitend gekeken naar mogelijke effecten op de huismus op basis van de aangeleverde informatie. Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteiten te kunnen uitvoeren. Kijk voor meer informatie op: <https://omgevingswet.overheid.nl/checken>.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande is de zekerheid verkregen dat de aanvraag voldoet aan het toetsingskader dat betrekking heeft op de in de aanvraag opgenomen flora- en fauna-activiteit en beschermde soorten, zodat de aangevraagde omgevingsvergunning op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de Omgevingswet wordt verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden. De omgevingsvergunning treedt in werking vanaf de dag na bekendmaking en is geldig tot en met 31 december 2030.

Appendix

Appendix I Locaties aangetroffen nesten

Figuur 1 Waarnemingen eerste veldbezoek

Figuur 2 Waarnemingen tweede veldbezoek

Figuur 3 Waarnemingen derde veldbezoek

Appendix II Essentieel leefgebied

Bijgevoegd de status van het groen, met de m2

- Paarse cirkel: blijft gehandhaafd t/m sept 2026
- Groene cirkels: blijft gehandhaafd tot verkrijgen ontheffing, ik ga uit van: 1 sept 2025
- Blauwe cirkels: reeds verwijderd, viel NIET onder het essentiële leefgebied van de huismus betreffende deze aanvraag.
- Geel: mussenhaag ca. 30 strekkende meter.

Voor de toekomst: het park wat op de plek van Laan van Adrichem 7 komt is ca. 1100m2 en waarvan 900m2 groen.

Appendix III Groencompensatie huismus

